

Departamenti i Mbikëqyrjes së Tregut të Sigurimeve

Departamenti i Mbikëqyrjes së Tregut të Kapitaleve

**Analizë mbi përdorimin e monedhës kombëtare në tregjet
financiare, nën mbikëqyrjen e Autoritetit të Mbikëqyrjes
Financiare**

Shkurt 2025

Përmbajtja

Përmbajtja.....	2
I. Hyrje	3
II. Përdorimi i monedhave të huaja sipas tregjeve	4
A. Tregu i sigurimeve	4
1. Informacion mbi primet e shkruara bruto	4
2. Informacion mbi depozitat bankare të shoqërive të sigurimit.....	6
3. Informacion mbi Investimet financiare të shoqërive të sigurimit	10
B. Tregu i Kapitaleve.....	12
1. Tregu i titujve të Qeverisë jashtë tregut të rregulluar (Bursës).....	12
2. Bursa Shqiptare e Titujve.....	13
3. Obligacionet me ofertë private dhe publike	14
C. Tregu i Fondeve të Investimit dhe të Pensioneve.....	16
III. Përfundime.....	17

I. Hyrje

Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare dhe Banka e Shqipërisë nënshkruan një Memorandum Bashkëpunimi “Për zgjerimin e përdorimit të monedhës kombëtare në sistemin financiar dhe në ekonominë shqiptare” në muajin prill të vitit 2017, ku angazhohen të ndërmarrin veprime për të ulur nivelin e përdorimit të monedhave të huaja në ekonomi sipas sektorëve të cilët mbikëqyrin, monitorojnë apo operojnë në aktivitetin e tyre.

Duke qenë se në vendin tonë është krijuar një traditë e përdorimit të gjerë të monedhave të huaja (valutat), kryesisht të Euros dhe dollarit amerikan, masat që duhet të ndërmerren për minimizimin e përdorimit të monedhave të huaja duhet të jenë të kujdesshme dhe të argumentuara, për të qenë efektive.

Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare (më tej, Autoriteti) monitoron me kujdes përdorimin e monedhave të huaja në tregjet financiare nën mbikëqyrje. Lidhur me veprimtarinë në valutë, në këtë raport janë përfshirë:

Informacion për tregun e sigurimeve sipas produkteve dhe investimeve nga shoqëritë, informacion për fondet e investimeve dhe të pensioneve vullnetare private. Disa nga produktet financiare të këtyre institucioneve, operojnë në valutë për arsye objektive.

Të tillë janë, për shembull disa produkte të sigurimit të detyrueshëm motorik, si polica kufitare dhe kartoni jeshil. Produkti i Kartonit Jeshil është produkt ndërkombëtar sigurimi, i cili lëshohet në monedhën Euro, pasi edhe detyrimet që i linden shoqërisë së sigurimit jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë për pagesë dëmshpërblimi nga ky sigurim janë në Euro. Polica kufitare lëshohet në pikat e kalimit kufitar gjatë hyrjes së automjeteve me targa të huaja në territorin e Republikës së Shqipërisë dhe pagesa e primit të policës në monedhën vendase do të vështirësonte procesin e pajisjes së konsumatorit me këtë policë sigurimi. Po kështu, disa nga produktet kryesore të aktivitetit të sigurimit, si sigurimi i pronës me përfitues bankat tregtare ose sigurimi i Jetës së debitorit, janë të lidhura ngushtësisht me monedhën e kredisë. Monedha në të cilën disbursohet kredia dikton dhe monedhën e lëshimit të policës, për shkak të nevojës për të rikuperuar në të njëjtën monedhë vlerën e detyrimit, në rastin e ndodhjes së ngjarjes së sigurimit.

Tek fondet e investimit, në disa prej tyre, natyra e profilit të veprimtarisë kërkon investimin e tyre në aksione apo tituj të tregjeve ndërkombëtare, pra realizohet në valutë. Gjatë vitit 2024 në krahasim me fundvitin 2023, vihet re një rënie e lehtë në peshën specifike që zënë asetet neto të fondeve të investimit që kryejnë aktivitetin në monedhë të huaj, kundrejt totalit të aseteve neto të tregut të këtyre fondeve.

II. Përdorimi i monedhave të huaja sipas tregjeve

A. Tregu i sigurimeve

1. Informacion mbi primet e shkruara bruto

Referuar të dhënave për 31.12.2024, primet e shkruara bruto për të gjithë aktivitetin e tregut të sigurimeve Jo-Jetë dhe Jetë rezultojnë në rreth 24.51 miliardë lekë. Rreth 29.8% e tyre është realizuar në monedhën Euro.

Në mënyrë të detajuar, vihet re se përveç produkteve të detyrueshme të Kartonit Jeshil dhe Sigurimi Kufitar, ka edhe disa produkte vullnetare që rezultojnë me të ardhura pothuajse 100% të realizuara në Euro, siç është Sigurimi i kombinuar i Aksidenteve personale dhe shëndetit, Sigurimi i Jetës në Udhëtim dhe Sigurimi i Jetës së Studentit. Gjithashtu, produktet që shfaqin një vlerë të primeve të shkruara në përqindje të lartë në Euro janë: Sigurimi Kasko, Sigurimi i të Gjitha Risqeve në Ndërtim (CAR)¹, Sigurimi i të Gjitha Risqeve në Montim (EAR)² dhe Sigurimi i Aksidenteve dhe Shëndetit në aktivitetin e sigurimit Jo-Jetë dhe Sigurimi i jetës dhe shëndetit në udhëtim, Sigurimi i Jetës së studentit, Sigurimi i Jetës me Kursim, dhe “Flexi Plan”³ për Sigurimin e Jetës. Ndërkohë, produktet si Sigurimi i Mallit në Transport apo Sigurimet e pronës paraqesin një nivel të lartë Euroizimi për shkak të interesit të siguruar nga këto kontrata, interes i cili vlerësohet kryesisht në Euro në rastet e import-eksporteve.

Referuar grafikut 1, në 31.12.2024 pesha e primeve të shkruara në Euro kundrejt totalit për aktivitetin e Sigurimit Jo-Jetë ka pësuar rënie me rreth 1.2% krahasuar me fundvitin 2023, duke shkuar në 30.1% nga 31.3%. Edhe pse brenda strukturës së klasave të sigurimit ka patur disa ndryshime, nuk ka patur efekt në peshën totale të primeve të shkruara në Euro kundrejt totalit për aktivitetin e Sigurimit Jo-Jetë.

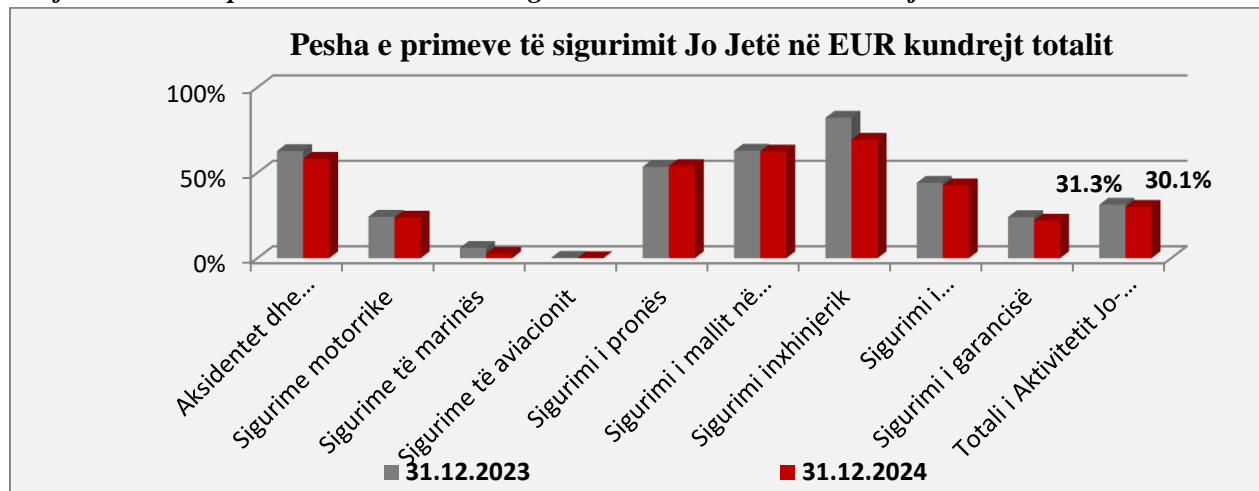
Siç vërehet në grafikun e mëposhtëm, në 31.12.2024, klasa që ka shfaqur një rritje të lehtë të peshës së primeve të shkruara në Euro në krahasim me 31.12.2023, është klasa e Sigurimeve të Pronës me rritje të peshës me 0.5% (nga 53.5% në 54%). Ndërsa, rënie në peshë të primeve të shkruara në Euro në krahasim me 31.12.2023, janë: Sigurimet Inxhinierike me rënie të peshës me 12.8% (nga 82.2% në 69.4%), Sigurimet e Aksidenteve e Shëndetit me rënie të peshës me 4.5% (nga 62.7% në 58.2%), Sigurimet e Marinës me rënie të peshës me 3.4% (nga 6% në 2.6%), Sigurimet e Garancisë me rënie të peshës me 2.1% (nga 24.1% në 22%), Sigurimi i Përgjegjësisë Civile me rënie me 1.4% (nga 44.1% në 42.7%), pasuar nga Sigurimet Motorike me rënie të peshës me 0.4% (nga 24.2% në 23.8%) dhe Sigurimet e Mallit në transport me rënie të peshës me 0.4% (nga 62.9% në 62.5%).

¹ Produkt Sigurimi Jo-Jetë, i cili ofron mbulimin me sigurim nga të gjitha rreziqet për fazën e ndërtimit të objekteve dhe gjithashtu edhe për një afat garancie pas përfundimit të punimeve.

² Produkt Sigurimi Jo-Jetë, i cili ofron mbulimin me sigurim nga të gjitha rreziqet për fazën e montimit të makinerive dhe pajisjeve në objektet industriale.

³ Produkt Sigurimi Jete, i cili mbulon humbjen e jetës si pasojë e aksidentit, humbjen e jetës nga faktorë natyrorë, paaftësinë e përhershme të plotë, paaftësinë e përhershme të pjesshme, etj.

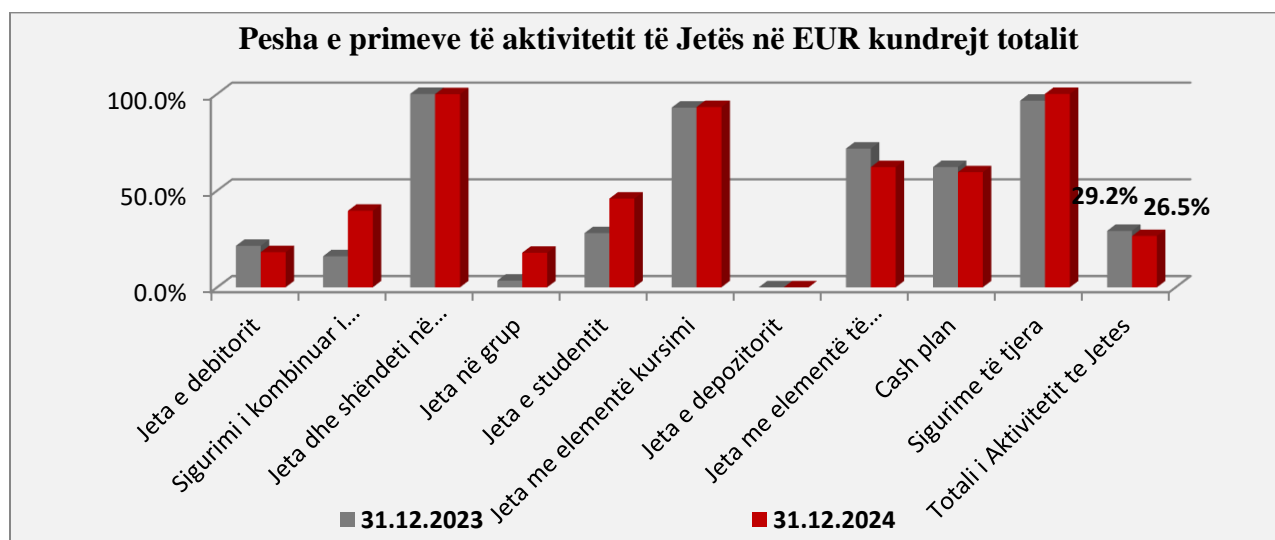
Grafik 1: Pesha e primeve të aktivitetit të sigurimit Jo-Jetë në EUR kundrejt totalit

Referuar grafikut të mëposhtëm, në 31.12.2024, pesha e primeve të shkruara në Euro kundrejt primeve të shkruara bruto në total për aktivitetin e Jetës ka shënuar një rënie me rreth 2.7%, duke arritur në 26.5%, nga 29.2% që ka qenë në 31.12.2023.

Siç vërehet në grafikun e mëposhtëm, në 31.12.2024, klasat që kanë shfaqur rritjen më të theksuar të primeve të shkruar në Euro në krahasim me 31.12.2023, janë: Sigurimi i kombinuar i Jetës, me rritje të peshës me 23.5% (nga 16.1% në 39.6%), Sigurimi Jeta e studentit me 17.9% (nga 28% në 45.9%), Sigurimi i Jetës në Grup me rritje të peshës me 14.4% (nga 3.5% në 17.9%) pasuar nga Sigurime të tjera me rritje të peshës me 3.5% (nga 96.5% në 100%) dhe Sigurimi i Jetës me elementë kursimi me rritje të peshës me 0.3% (nga 92.9% në 93.2%). Ndërkohë paraqitet me rënie të peshës të primeve të shkruara në Euro Sigurimi i Jetës me elementë të ndryshueshëm, me 9.5% (nga 71.7% në 62.2%), Sigurimi i Jetës së Debitorit me rënie të peshës me 3.2% (nga 21.4% në 18.2%), pasuar nga Sigurimi Cash Plan me rënie të peshës me 2.7% (nga 62.2% në 59.5%).

Grafik 2: Pesha e primeve të aktivitetit të sigurimit të Jetës në EUR kundrejt totalit

2. Informacion mbi depozitat bankare të shoqërive të sigurimit

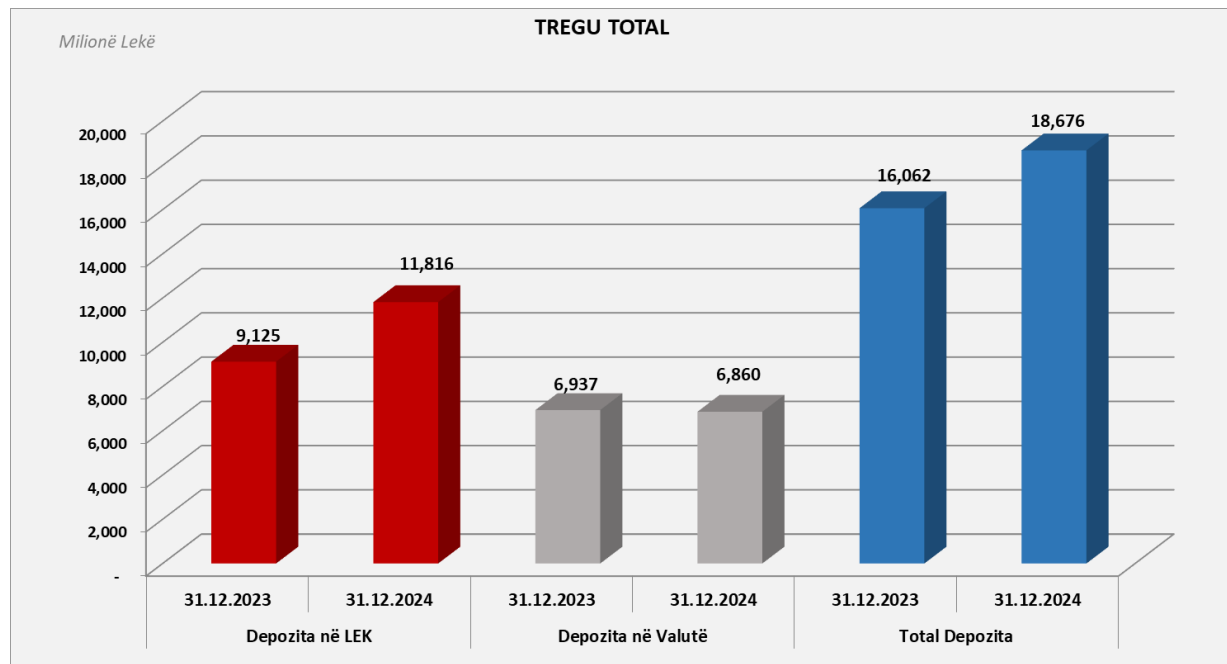
Depozitat e shoqërive të sigurimit për periudhën 31.12.2024, të investuara në monedhat Lekë dhe valutë të huaj, rezultojnë në vlerë totale rreth 18.7 miliardë Lekë. Nga këto depozita, në monedhën vendase Lekë janë investuar rreth 11.8 miliardë Lekë, ose rreth 63.3% e totalit të depozitave, ndërsa ato në valutë rezultojnë të jenë rreth 6.9 miliardë Lekë, ose rreth 36.7% e vlerës totale të depozitave.

Në depozitat në valutë të huaj, peshën kryesore e zënë depozitat e investuara në Euro, të cilat zënë rreth 88.8% të depozitave totale në valutë dhe 32.6% të depozitave totale (lekë + valutë), pjesa tjetër e depozitave janë të investuara në USD. Kundrejt fundit të vitit 2023, depozitat në valutë kanë pësuar rënie në vlerë prej rreth 77.6 milionë lekë. Kjo rënie vjen si pasojë edhe e rënies së kursit të këmbimit të Euros i cili ka vijuar rënien nga 120.76 në vitin 2021, në 114.23 në 2022, në 103.88 në 2023 dhe në nivelin prej 98.15 në 31.12.2024.

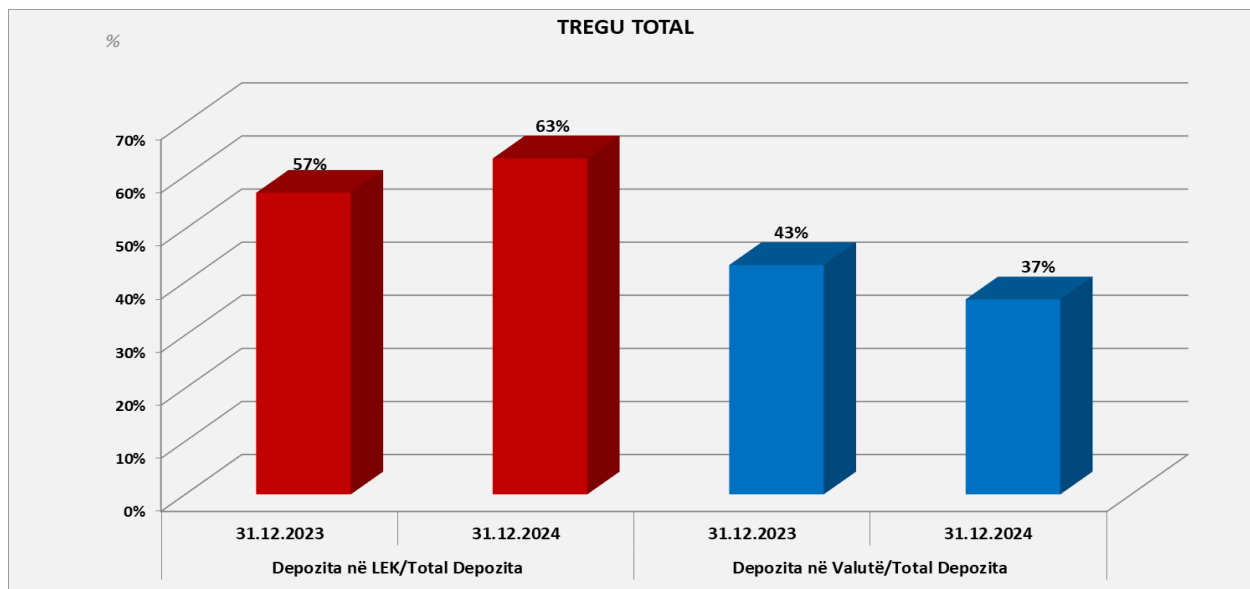
Në mln Lekë

	Depozita në Lekë		Depozita në USD		Depozita në Euro	
	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024
Tregu Total	9,125	11,816	792	771	6,145	6,089

Grafik 3: Vlera e depozitave në Lekë dhe valutë për tregun e sigurimeve në total

Grafik 4: Pesha e depozitave në Lekë dhe në valutë kundrejt totalit të depozitave

a) Tregu i sigurimeve Jo-Jetë

Përsa i përket tregut të sigurimit Jo-Jetë, për periudhën 31.12.2024, janë investuar 9.9 miliardë Lekë në depozita në Lekë, ose rreth 62.5% kundrejt totalit të depozitave, ndërsa rreth 6 miliardë Lekë janë investuar në depozita në valutë, ose rreth 37.5% kundrejt totalit të depozitave.

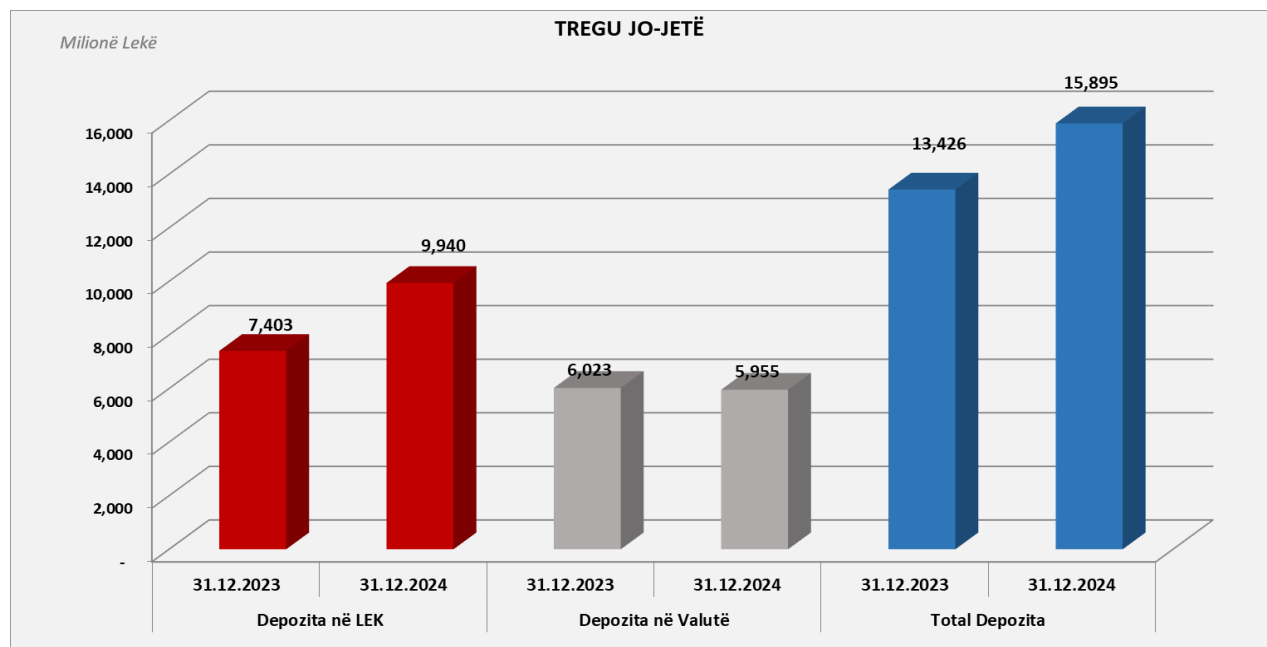
Në depozitat në valutë të huaj, peshën kryesore e zënë depozitat e investuara në Euro, të cilat kapin vlerën rreth 53.9 milionë Euro, ose kundravlerën rreth 5.3 miliardë Lekë. Depozitat e investuara në Euro zënë rreth 88.9% të depozitave totale në valutë dhe 33.3% të depozitave totale, pjesa tjetër e depozitave janë të investuara në USD. Kundrejt fundit të vitit 2023, depozitat në valutë kanë shënuar rënie krahasuar me periudhën paraardhëse në vlerën rreth 67.8 milion lekë ose 1.1%.

Rënia ka ardhur si efekt i rënies së kursit të këmbimit të monedhës Euro kundrejt Lekut, por edhe si pasojë e shtimit të depozitave në Lekë. Pesha e depozitave në Euro ndaj depozitave në valutë është rritur me 0.3%.

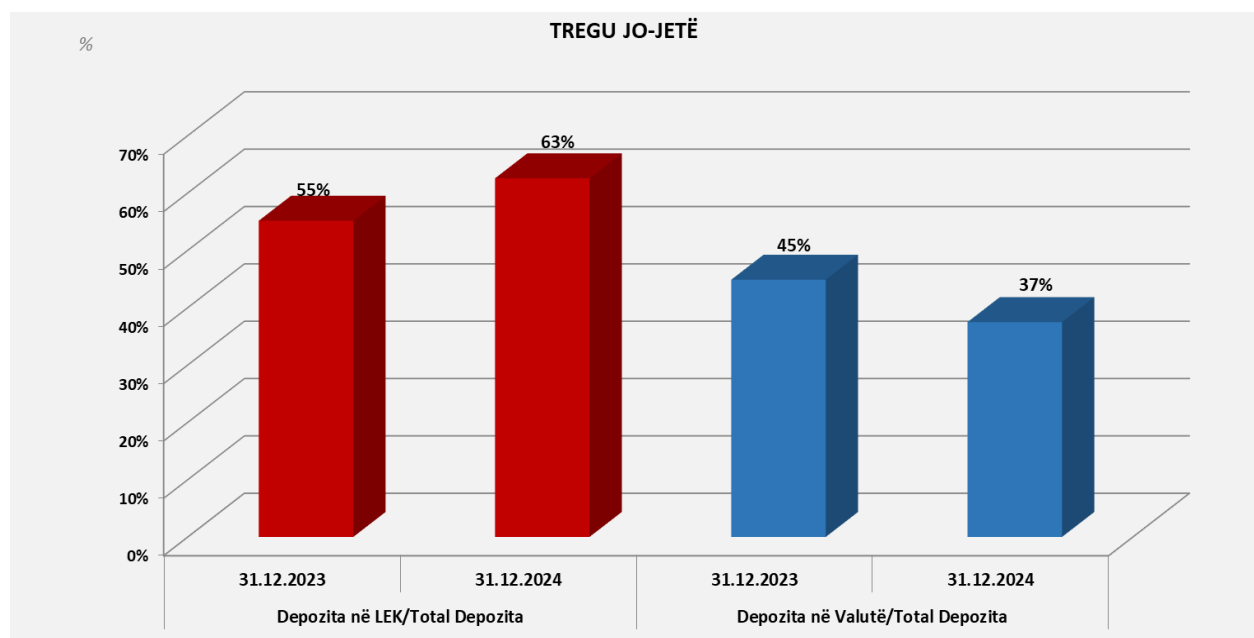
Në mln Lekë

	Depozita në Lekë		Depozita në USD		Depozita në Euro	
	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024
Tregu Jo-Jetë	7,403	9,940	686	663	5,337	5,292

Grafik 5: Vlera e depozitave në Lekë dhe valutë për tregun e sigurimeve Jo-Jetë

Grafik 6: Pesha e depozitave në Lekë dhe në valutë kundrejt totalit të depozitave

b) Tregu i sigurimeve të Jetës

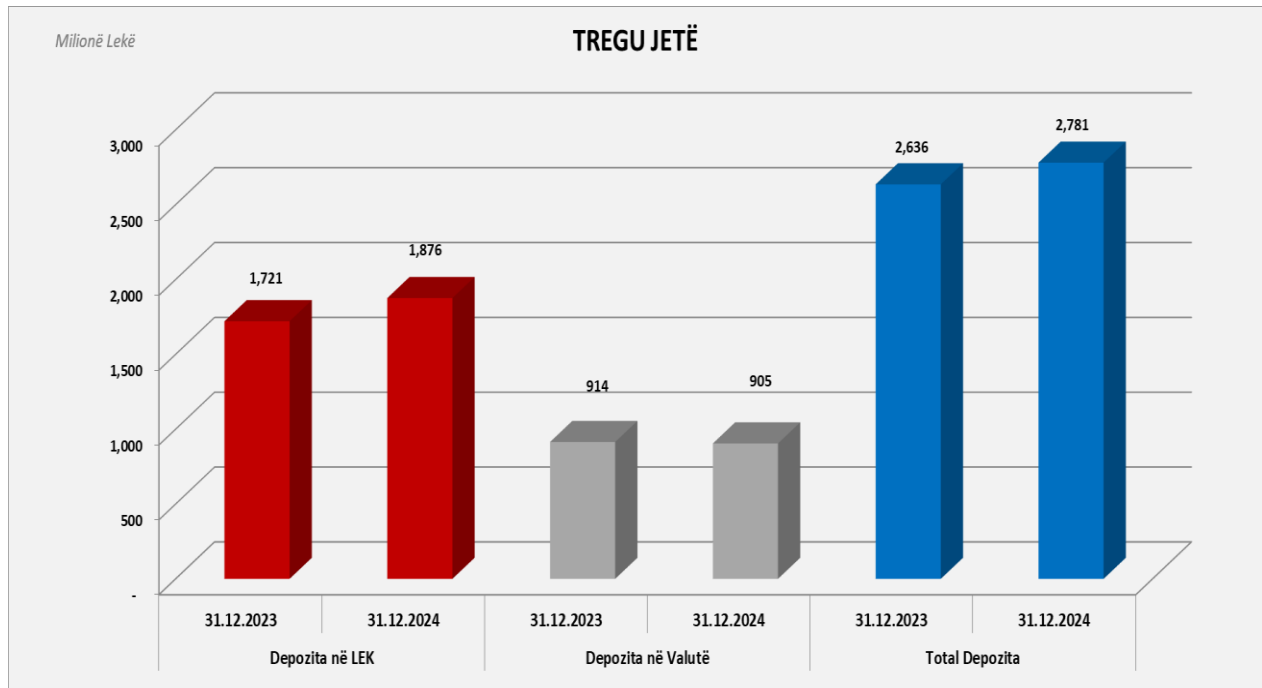
Përsa i përket tregut të sigurimit të Jetës, rreth 1.9 miliardë Lekë janë investuar në depozita në Lekë, ose 67.5% kundrejt totalit të depozitave, ndërsa rreth 0.9 miliardë Lekë janë investuar në depozita në valutë, ose 32.5% kundrejt totalit të depozitave.

Në depozitat në valutë të huaj, peshën kryesore e zënë depozitat e investuara në Euro, të cilat arrijnë vlerën rreth 8.1 milionë Euro, ose kundravlerën rreth 0.8 miliardë Lekë. Depozitat në Euro zënë rreth 88.1% të depozitave në valutë dhe 28.7% të depozitave totale. Pjesa tjetër e depozitave janë të investuara në USD. Raporti i depozitave në valutë me depozitat totale, ka pësuar rënie prej 2.2% në krahasim me fundin e vitit 2023.

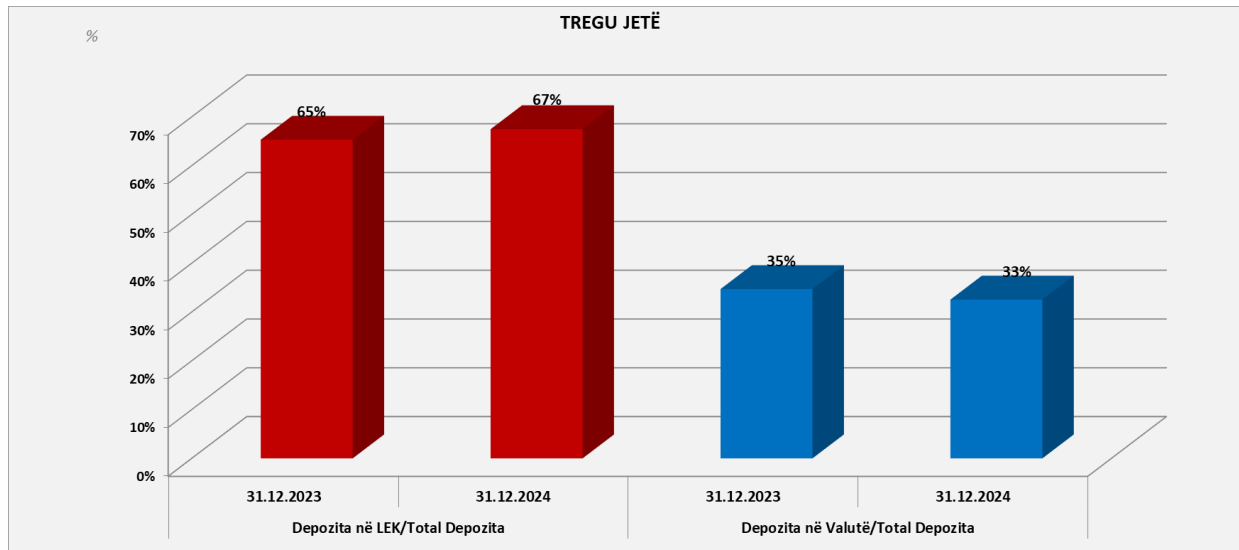
Në mln Lekë

	Depozita në Lekë		Depozita në USD		Depozita në Euro	
	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024
Tregu Jetë	1,721	1,876	106	107	808	797

Grafik 7: Vlera e depozitave në Lekë dhe valutë për tregun e sigurimeve të jetës

Grafik 8: Pesha e depozitave në Lekë dhe në valutë kundrejt totalit të depozitave

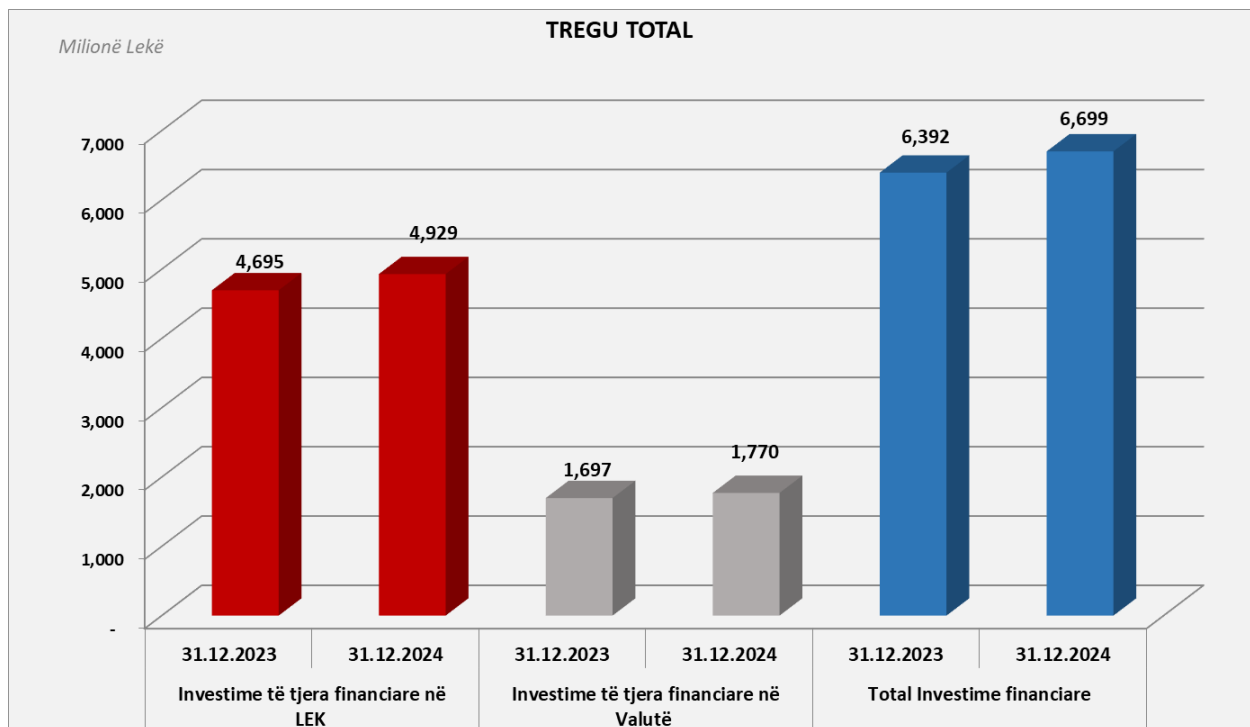

3. Informacion mbi Investimet financiare të shoqërive të sigurimit

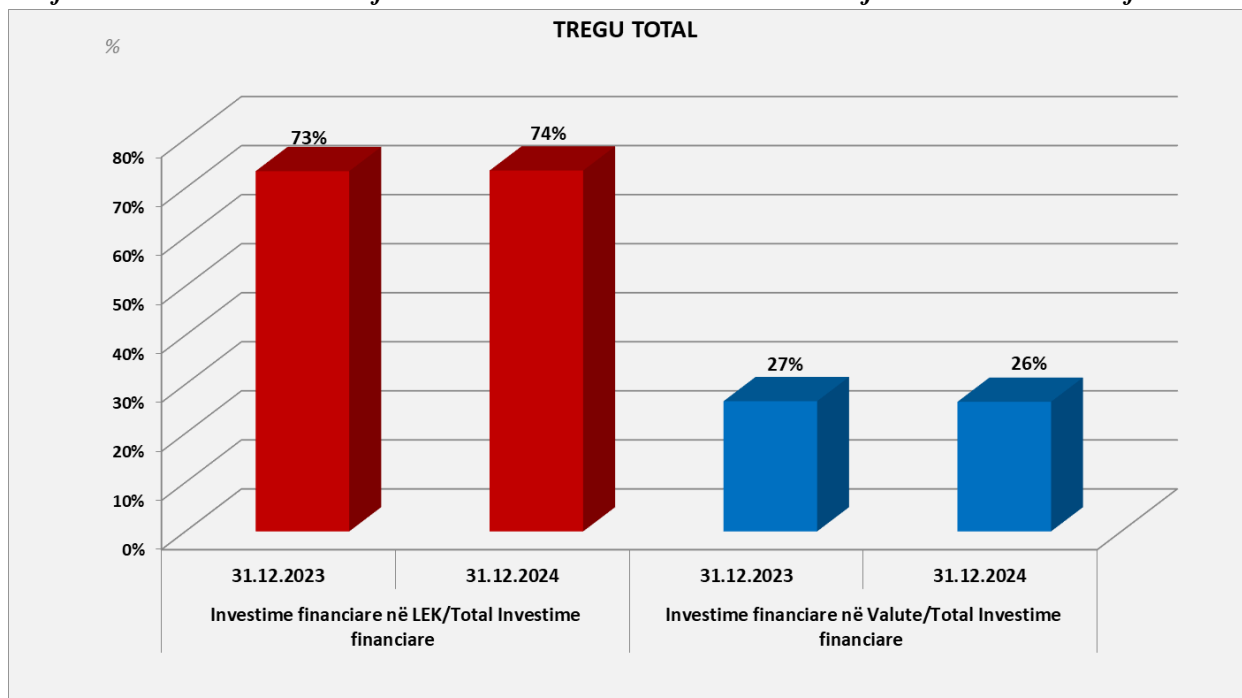
Investimet financiare të shoqërive të sigurimit për periudhën 31.12.2024, konsistojnë kryesisht në:

- Bono Thesari në Lekë, në vlerën 57 milionë Lekë, të cilat 46.2 milionë janë investuar nga shoqëritë e jo-jetës. Në krahasim me 31.12.2023 bonot e thesarit kanë pësuar një rënie me rreth 46.2 milionë lekë ose rreth 44.8%.
- Obligacione në Lekë, në vlerën 4.7 miliardë Lekë, nga të cilat rreth 3.5 miliardë janë investuar nga shoqëritë e jo-jetës dhe 1.2 miliard Lekë nga shoqëritë e jetës. Këto investime janë rritur me rreth 279 milionë Lekë krahasuar me periudhën paraardhëse. Gjithashtu, shoqëritë e tregut të sigurimeve kanë investuar dhe në obligacione në Euro, në vlerën 17.6 milionë Euro duke reflektuar një rritje krahasuar me fundvitin 2023, me rreth 1.7 milion euro.
- Kuota në fonde investimesh në Lekë, në vlerën 148 milionë Lekë, nga të cilat 122 milionë Lekë janë investuar nga shoqëritë e jo-jetës dhe 26 milionë lekë nga shoqëritë e jetës.
- Investimet financiare në valutë në 31.12.2024 janë të gjitha në monedhën Euro dhe përbëjnë rreth 26.4% të totalit të investimeve financiare.

Grafik 9: Investimet financiare në Lekë dhe në valutë kundrejt totalit të investimeve financiare

Grafik 10: Pesha e Investimet financiare në Lekë dhe në valutë kundrejt totalit të Investimet financiare

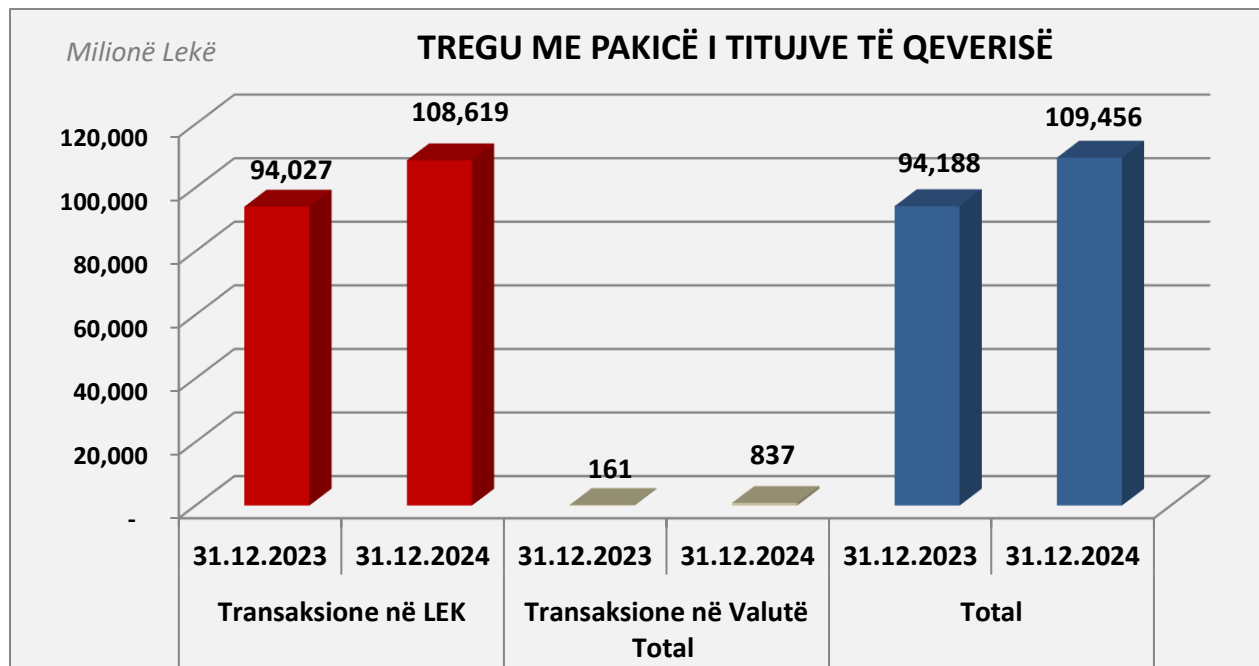
B. Tregu i Kapitaleve

Tregu Shqiptar i Kapitaleve, i mbizotëruar nga titujt e borxhit të qeverisë që janë kryesisht në lekë, karakterizohet nga një shkallë tepër e ulët e euroizimit. Pjesëmarrësit kryesorë në këtë treg përdorin kryesisht monedhën vendase. Megjithatë, ka edhe emetues privatë të titujve që kanë kryer emetime në valutë. Autoriteti monitoron këtë treg, për të vlerësuar ecurinë e treguesve dhe nevojën për masa specifike.

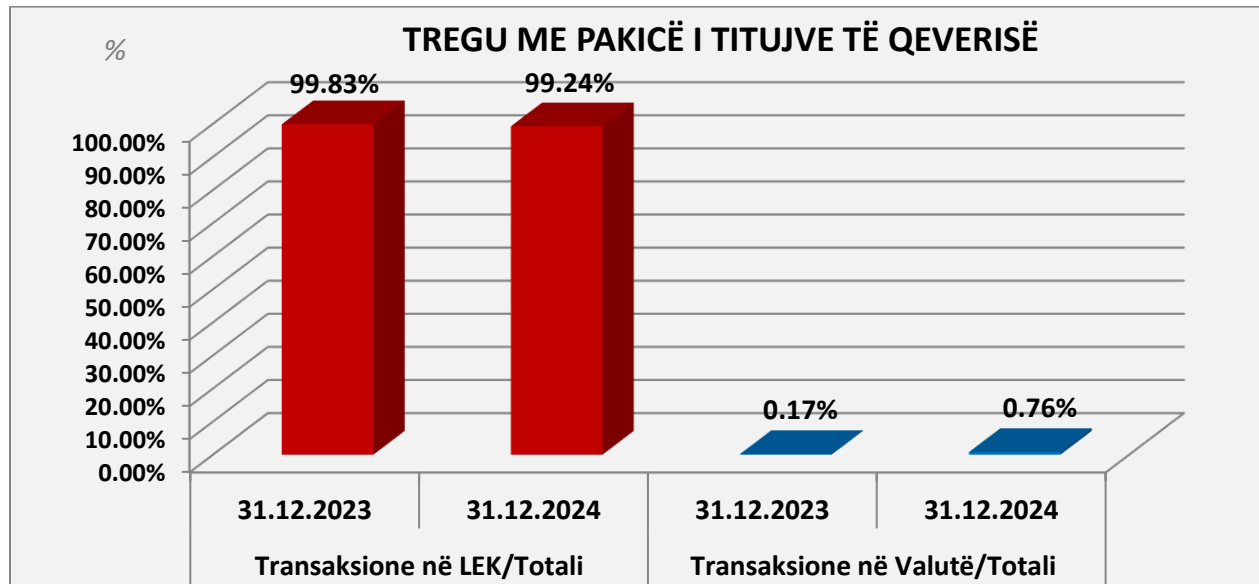
1. Tregu i titujve të Qeverisë jashtë tregut të rregulluar (Bursës)

Të dhënat e tregut të titujve të Qeverisë përfshijnë tregtimin e titujve të borxhit të qeverisë mes bankave të licencuara dhe investitorëve individualë apo personave juridikë, në lekë dhe monedhën Euro. Ky treg dominohet nga blerjet e bankave në tregun primar për llogari të investitorëve. Gjatë vitit 2024 transaksionet në valutë ndaj totalit të transaksioneve në tituj të qeverisë të tregut me pakicë arritën në rreth 0.76 %.

Grafik 9: Tregu me Pakicë i titujve Qeveritare

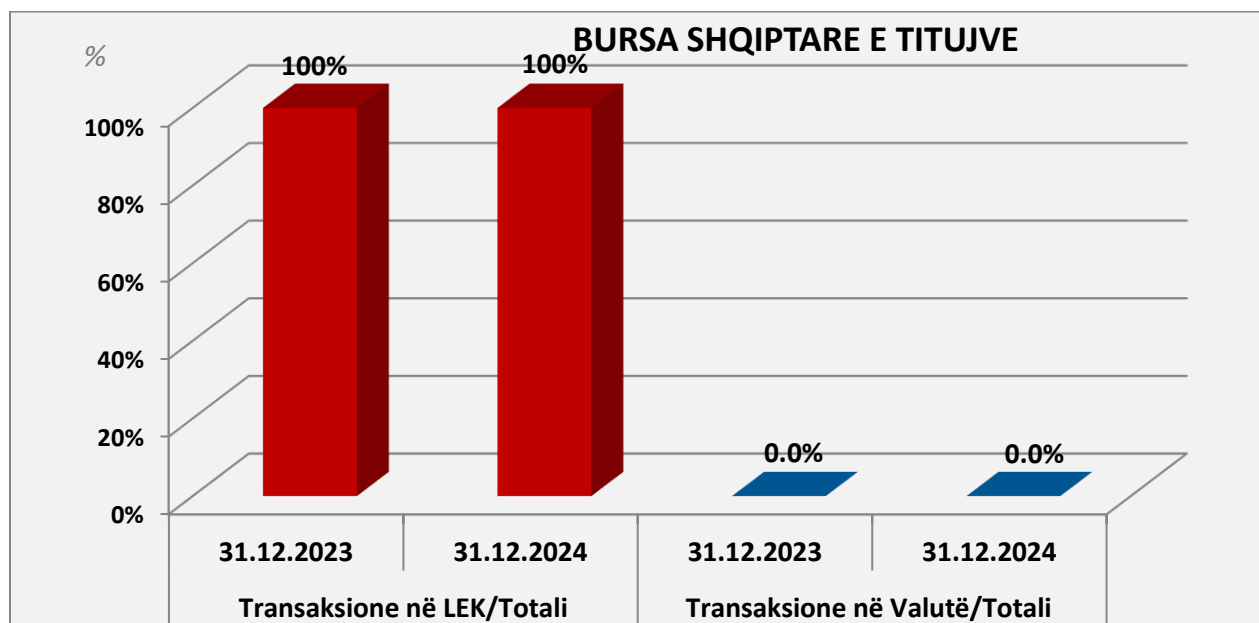
Grafik 10: Tregu i titujve të Qeverisë jashtë tregut të rregulluar (Bursës) në %

2. Bursa Shqiptare e Titujve

Në Bursën Shqiptare të Titujve (ALSE), gjatë vitit 2024 janë realizuar transaksione në tituj të Qeverisë Shqiptare dhe obligacione korporative të emetuara nga një institucion financiar jo bankë, të nominuar vetëm në lekë.

Grafik 11: Pesha e transaksioneve në Lek dhe në valutë kundrejt totalit të transaksioneve në Bursën Shqiptare të Titujve

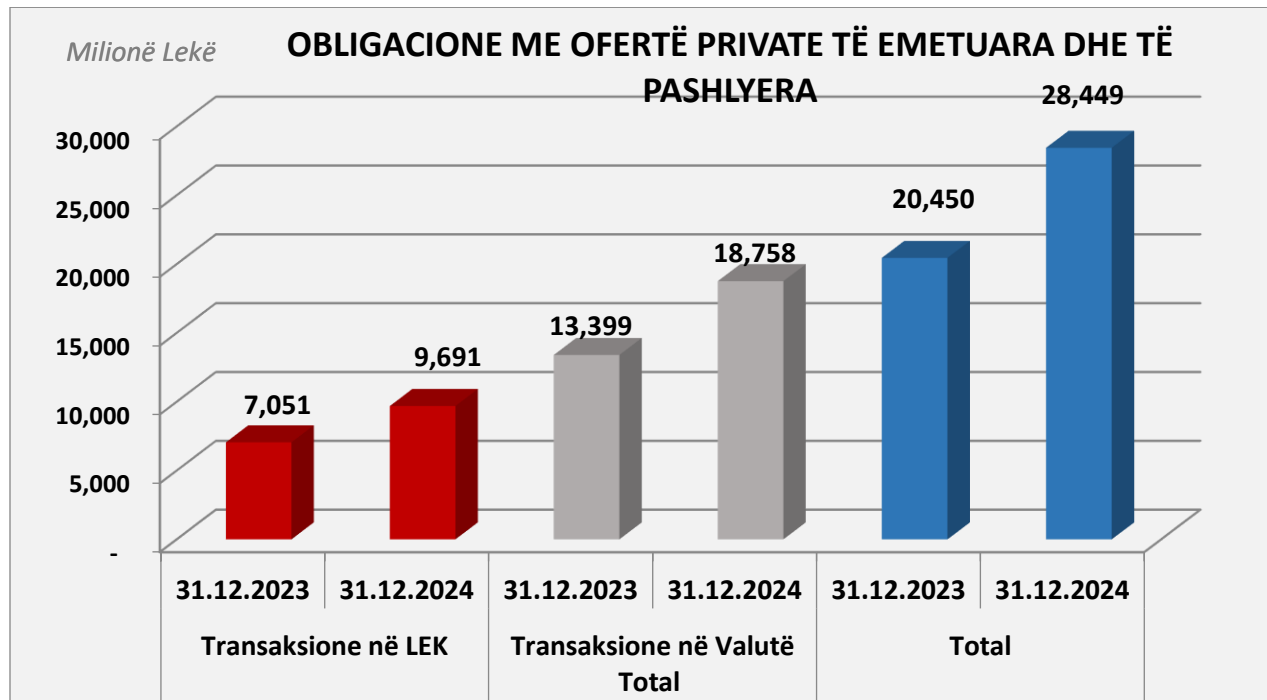

3. Obligacionet me ofertë private dhe publike

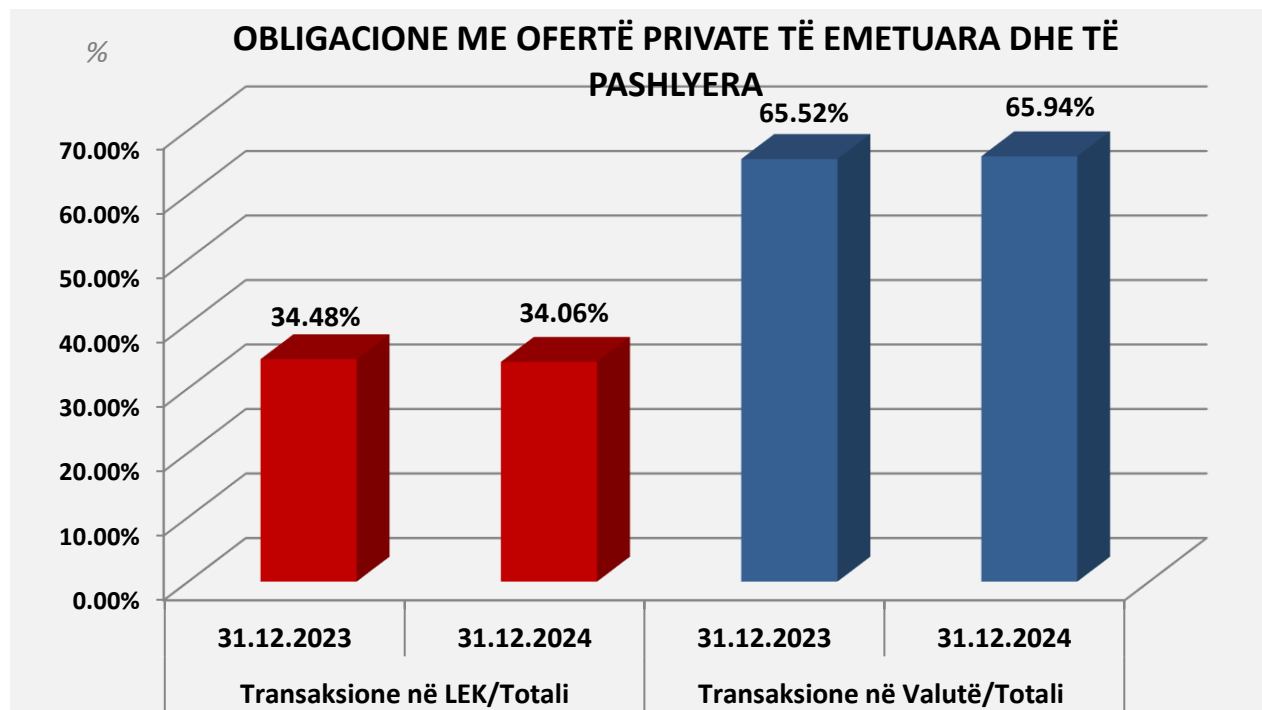
Duke filluar nga dhjetori 2011, emetimi i obligacioneve nëpërmjet ofertave private ka qenë një burim financimi për banka, institucione financiare dhe shoqëri tregtare. Obligacionet janë emetuar në monedhën vendase dhe në valutë të huaj (EUR dhe USD). Totali i shumës së pashlyer të obligacioneve të emetuara nëpërmjet ofertave private në fund të vitit 2024 është 28,449 milionë lekë, nga të cilat përafërsisht 63.88 % janë në euro (ekuivalenti në lekë 18,173 milionë) dhe 2.06 % në USD (ekuivalenti në lekë 585 milionë).

Gjatë gjashtëmujorit të parë të vitit 2023, Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare miratoi me vendimin nr. 72, datë 28.04.2023 prospektin e parë për emetimin me ofertë publike të obligacionit të një subjekti financiar jo-bankë në shumën 500,000,000 lekë. Këto obligacione janë pranuar për tregtim nga Bursa Shqiptare e Titujve, ALSE.

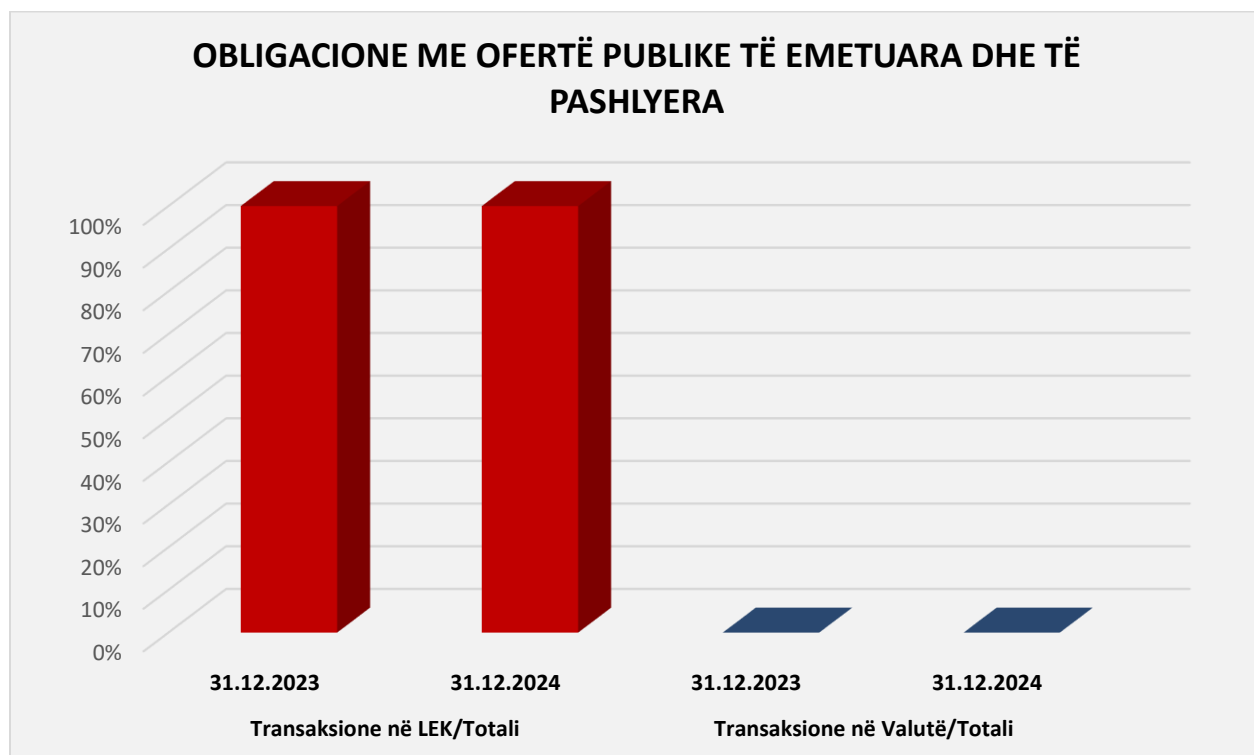
Grafik 12: Obligacionet me ofertë private të emetuara dhe të pashlyera

Grafik 13: Pesha e obligacioneve në Lek dhe në valutë kundrejt totalit të obligacioneve me ofertë private të emetuara dhe të pashlyera

Grafik 14: Pesha e obligacioneve në Lek dhe në valutë kundrejt totalit të obligacioneve me ofertë publike të emetuara dhe të pashlyera

C. Tregu i Fondeve të Investimit dhe të Pensioneve

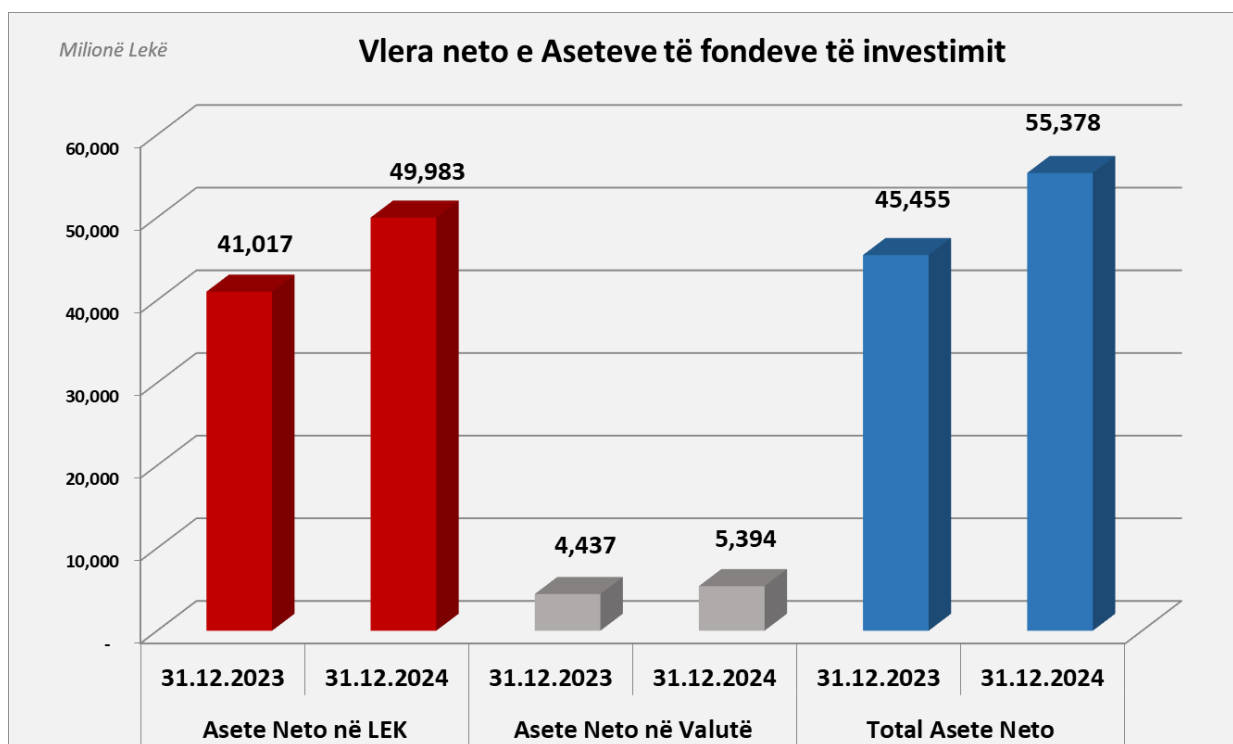
Në 31.12.2024, në tregun e fondeve të investimit kanë kryer aktivitet trembëdhjetë fonde të hapura me ofertë publike, shtatë nga të cilët kryejnë aktivitetin në valutë të huaj, kryesisht në Euro. Fondet e tjera të investimit kryejnë veprimtarinë në monedhën vendase Lekë.

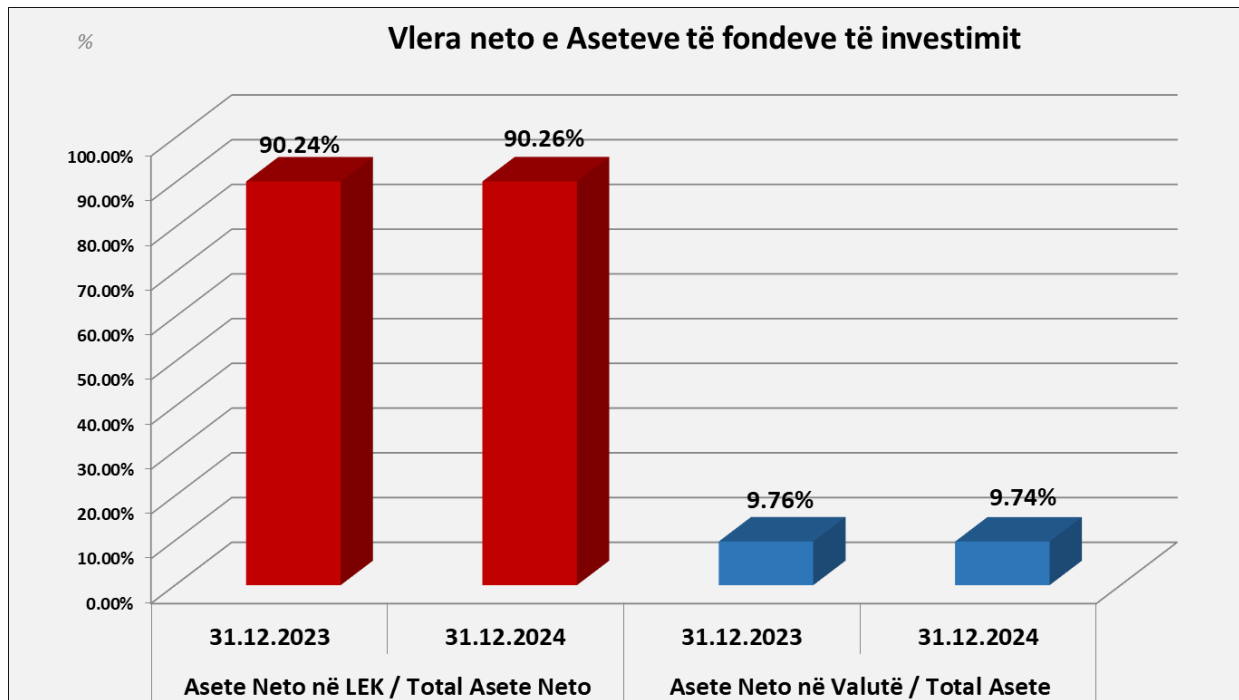
Asetet neto të fondeve të investimit, të cilët kryejnë aktivitetin e tyre në valutë të huaj, janë rreth 55 mln Euro (5.394 miliardë lekë) dhe zënë rreth 9.74% të totalit të aseteve neto të tregut. Edhe detyrimet e fondeve që mbahen në valutë të huaj, të cilat përfaqësojnë detyrimet ndaj shoqërisë administruese për tarifën e administrimit, ndaj bankës depozitare dhe detyrime për pagesat ndaj kuotambajtësit, zënë rreth 19% të detyrimeve të tregut.

Asetet neto të fondeve të tjera të investimit, asetet dhe detyrimet e të cilave mbahen në monedhën vendase lekë, janë rreth 50 miliardë Lekë dhe zënë rreth 90.26% të totalit të aseteve neto të tregut.

Gjatë vitit 2024, vlera e aseteve neto të fondeve në valutë ka pësuar rritje në krahasim me fundvitin 2023 për shkak të rritjes së veprimtarisë së këtyre fondeve dhe hyrjes në treg të një fondi të ri investimesh që kryen aktivitetin në monedhën Euro gjatë kësaj periudhe. Megjithatë pesha specifike që këto fonde zënë ndaj totalit të aseteve neto të tregut të fondeve të investimit ka pësuar një rënie të lehtë nga 9.76% në fundvit 2023 në 9.74% në fund të vitit 2024.

Grafik 14: Vlera Neto e Aseteve të fondeve të investimit

Sa i përket fondeve të pensioneve vullnetare, ato e kryejnë tërësisht aktivitetin e tyre në lekë.

III. Përfundime

Pesha e vlerës së asetëve që administrohen prej subjekteve të mbikëqyrura nga Autoriteti është relativisht e ulët. Gjithashtu, bazuar në të dhënat e mësipërme, niveli aktual i përdorimit të valutës (Euro-s) në tregjet e mbikëqyrura nga AMF është në nivele përgjithësisht të ulta dhe i diktuar nga profili i veprimtarisë së institucioneve të mbikëqyrura.

Autoriteti do të monitorojë zhvillimet në këto tregje dhe më konkretisht do të fokusohet në drejtim të rritjes së transparencës për produktet që iu ofrohen *investitorëve*, veçanërisht në drejtim të evidentimit dhe kuptimit sa më të qartë të rrezikut (të drejtpërdrejtë ose të tërthortë) të kursit të këmbimit.